

Recente artikelen 1987

In deze rubriek wordt een overzicht gegeven van recente artikelen en rapporten die het resultaat zijn van in Nederland gedane waarnemingen en verricht onderzoek. Het gaat om publikaties die betrekking hebben op in ons land in het wild levende vogels. Deze rubriek beperkt zich tot originele bijdragen van minstens regionaal belang. Dit overzicht is helaas niet volledig, daar van een aantal regionale tijdschriften niet alle afleveringen beschikbaar waren.

Algemene biologie

- ESSELINK H. 1987. De Bruine Kiekendief. Waddenbulletin 22: 44-45.
- KERSTEN M. & PIERSMA T. 1987. High levels of energy expenditure in shorebirds: metabolic adaptations to an energetically expensive way of life. *Ardea* 75: 175-187.
- MASMAN D. & KLAASSEN M. 1987. Energy expenditure during free flight in trained and free-living Eurasian Kestrels (*Falco tinnunculus*). *Auk* 104: 603-616.
- POST H. & RUEB F. 1987. Bigamie bij Ooievaars (*Ciconia ciconia*). *Vogeljaar* 35: 325-327.
- TUINMAN T. 1987. Het territorium- en voortplantingsgedrag van de Kievit. *Graspieper* 7: 49-68.
- VEEN J. 1987. Ambivalence in the structure of display vocalizations of gulls and terns: new evidence in favour of Tinbergen's conflict hypothesis. *Behaviour* 100: 33-49. – Vergelijking van sonagrammen (gemaakt in broedkolonies) van de "long call" van Stormmeeuw, Dwergmeeuw en Noordse Stern.

Broeden en voedsel

- VAN BALEN J. H., VAN NOORDWIJK A. J. & VISSER J. 1987. Lifetime reproduction and recruitment in two Great Tit populations. *Ardea* 75: 1-11.
- BLAAUW B. 1987. Jaarverslag over 1984. Nieuwsbrief SOVON Werkgroep Nestkastonderzoek 5(1): 3-10. – Van 12 293 nestkasten kwamen gegevens binnen (vooral Koolmees, Pimpelmees, Bonte Vliegenvanger).
- DEN BOER-HAZEWINKEL J. 1987. On the costs of reproduction: parental survival and production of second clutches in the Great Tit. *Ardea* 75: 99-110.
- BRUINSMA J. & HOEFSLOOT P. 1987. Ransuilen in Son en hun menu. Roodborsttapuit 5: 63-72. – Aantalverloop op de roestplaats in 1982/83 en 1983/84 (in relatie tot temperatuur) en prooiïsten in braakballen.
- BUISE M. A. 1987. Velduilbraakballen. *Steltkluut* 17: 16-18. – In 32 braakballen van Hellegatsschor en Westerscheldedijk: 10 aardmuizen, 18 veldmuizen, 1 bosmuis, 5 dwergmuizen en 23 vogels.
- DRENT P. J. 1987. The importance of nestboxes for territory settlement, survival and density of the Great Tit. *Ardea* 75: 59-71. – Vestiging en dichtheid van territoria worden niet bepaald door de verdeling van nestholten, maar door dichtheid van eerder aanwezige territoriumeigenaren en niet-territoriale kandidaten.
- VAN HARKEN R. 1987. Torenvalk: broedbiologische waarnemingen 1984-1987. *Leunink* 14: 94-97. – Winterswijk e.o.: 10-20 paar, legsel- en broedselgrootte, broedsucces.
- HOOGENBOOM J. & DIJKSTRA C. 1987. *Sarcocystis cernae*: a parasite increasing the risk of predation of its intermediate host, *Microtus arvalis*. *Oecologia* 74: 86-92. – De parasiet *Sarcocystis cernae* heeft voor een volledige levenscyclus twee gastheren nodig: veldmuis en Torenvalk. In drie broedseizoenen bleek dat het het aandeel geïnfecteerde veldmuizen in het menu van Torenvalken tweemaal zo hoog was als het dito aandeel veldmuizen in klapvallen.
- KONING F. 1987. Over de Ransuil (*Asio otus*) in het duingebied tussen Petten en Callantsoog. *Graspieper* 7: 95-100. – In 1962-80 4-6 paren, na 1980 2-4 paren. Van 4040 prooien 17.5% vogels, rest zoogdieren (45.6% veldmuis). Legselgrootte 2-6, gemiddeld 3.86 (n = 28); 19 van 55 paren brachten geen jongen groot. Broedselgrootte 1-5/succesvol nest (gemiddeld 2.67).
- DE KRAKER C. & BRONS M. P. 1987. Wilde Eend met ongebruikelijk voedsel. *Sterna* 32: 45. – Mossel en krabbetjes als voedsel.
- DE LEEUW W. 1987. Kramsvogel: enige opmerkingen over de broedbiologie. *Leunink* 14: 104-106. – ZO-Achterhoek, 1987, 19 paren, vervolg- en tweede legfels, nestplaatskeuze, koloniegrootte.
- LEYS H. N. 1987. Onderzoek naar exposities van steile wanden waarin Oeverzwaluwen nestelen. *Vogeljaar* 35: 137-143. – Bij 1877 kolonies: 43% Z-W, 28% O-ZO, 29% NW-NO.
- 1987. De koloniegrootte van Oeverzwaluwen. *Vogeljaar* 35: 144-153.
- MERTENS J. A. L. 1987. The influence of temperature on the energy reserves of female Great Tits during the season. *Ardea* 75: 73-80.
- VAN NOORDWIJK A. J. 1987. On the implications of genetic variation for ecological research. *Ardea* 75: 13-19.
- RENSSENBRINK G. T. 1987. Weidevogels in relatie tot voedselaanbod, bodemgesteldheid en hydrologie. (RIJP-rapport 1988-29cwb) Rijksdienst voor de IJsselmeerpolders, Lelystad. – Mogelijke relaties tussen voorkomen van broedende Kieviten, Grutto's en Kemphanen, hun voedsel, de bodem en de waterhuishouding op recent drooggevalen mariene gronden.
- SCHAFFENAAR A. 1987. Houtsnip vervoert jong. *Anser* 1987(1): 17. – Op 6 mei 1986, Hollandse Hout (Fl): volwassen Houtsnip vervoert jong tussen poten.
- STAM F. 1987. Nestkastonderzoek in Angerlo. Nieuwsbrief SOVON Werkgroep Nestkastonderzoek 5(1): 11-13.
- TINBERGEN J. 1987. Costs of reproduction in the Great Tit: intraseasonal costs associated with brood size. *Ardea* 75: 111-122.
- WAARDENBURG P. 1987. Horstgebruik, legbegin en ge-

slachtsverhouding bij Haviken. *Ficedula* 16: 38-45.
– Twente, 1974-85. Broedbegin van 105 legfels; van 261 jongen 60.5% mannetjes.

WANDERS R. 1987. Voor de vos is een meeuwenkolonie luilekkerland. *Vogels* 7 (41): 214-215.

WASSINK G. 1987. Huiszwaluw: resultaten van een onderzoek aan 73 nesten. *Leunink* 14: 98-103. – Winterswijk e.o.: nestplaatskeuze en koloniegrootte.

Herkenning en verenkleed

ENGELMOER M., ROSELAAR C. S., NIEBOER E. & BOERE G. C. 1987. Biometrics in waders. *Wader Study Group Bull.* 51: 44-47. – Welke maten zijn bruikbaar bij onderscheiden van sexe of populaties van een soort. Aanbevolen maten: snavel- en vleugellengte voor alle soorten; voor extra maten lijst raadplegen.

HEG D. 1987. Over veren van de Watersnip *Gallinago gallinago* en het Bokje *Lymnocryptes minimus*. *Mourik* 13: 8-12. – Determinatie van plukresten.

JUKEMA J. 1987. Kleden van leucistische Zilvermeeuw. *Dutch Birding* 9: 25-27.

— 1987. Noordse Stern in onvolwassen kleed te Harlingen. *Dutch Birding* 9: 122-123.

LEYS H. N. 1987. Geslachts- en leeftijdskenmerken bij Oeverzwaluwen. *Vogeljaar* 35: 114-118.

PIERSMA T. 1987. Population turnover in groups of wing-moulting waterbirds: the use of a natural marker in Great Crested Grebes. *Wildfowl* 38: 37-45. – Elk ruststadium neemt een bepaald aantal dagen in beslag. Zodoende zijn ruiende watervogels in elkaar opvolgende groepen te onderscheiden. Deze gegevens gecombineerd met het aantal aanwezige vogels kunnen minimum emigratie- en immigratiesnelheden opleveren.

Trek en ringonderzoek

VAN DEN BERG L. 1987. De IJsgors op telpunt Wilnis, najaar 1986. *Kruisbek* 30: 46-49.

BUURMA L. S., KLEMMANN M., VAN LEEUWEN G., LINNARTZ L., SCHEPERS F., SCHOLS R. & STUART J. 1987. De invloed van landschapselementen op vogeltrek. (Rapport) Koninklijke Luchtmacht, Den Haag. – Een vergelijking van trektellingen van verschillende posten aan de hand van simultane tellingen in de Peel, oktober 1985.

COTTAAR F. 1987. Nachttrek over Zuid-Kennemerland in oktober 1985. *Fitis* 23: 51-58. – Tien soorten, overwegend Koperwiek.

DAVIDSON N. C. & PIENKOWSKI M. W. (eds) 1987. The conservation of international flyway populations of waders. *Wader Study Group Bull.* 49 (Suppl).

DICK W. J. A., PIERSMA T. & PROKOSCH P. 1987. Spring migration of the Siberian Knots *Calidris canutus canutus*: results of a co-operative Wader Study Group project. *Ornis scand.* 18: 5-16.

VAN DORT J. 1987. Nachttrek. *Meded. LWVT* 6: 17. – Negen teldagen in oktober 1986: 17 soorten, overwegend Koperwiek en Zanglijster.

DIJKSEN L. 1987. Kleurringen bij zangvogels III. *Skor* 6: 89-92. – Terugmeldingen van als nestjong gekleurde zangvogels op Texel.

VAN GASTEREN H. 1987. Gestuwde voorjaars trek langs de

westelijke IJsselmeerkust 1983-1987. *Graspieper* 7: 103-111.

KOOPMAN K. 1987. Plaatstrouw bij Kok- en Stormmeeuwen. *Twirre* 10: 33-37.

— 1987. Terugmeldingen van geringde vogels: 1. De Wulp. *Numenius arquata*. *Twirre* 10: 64-67. – 288 Wulpen als volgroeid geringd, daarvan 7 uit Nederland, 14 uit Frankrijk en 1 uit Finland teruggemeld.

LENSINK R. L. 1987. Zichtbare vogeltrek over Arnhem in 1986. (Rapport) VWG Arnhem e.o., Arnhem. – In voor- en najaar resp. 3 en 8 dagtellingen. In najaar verder nog 91 ochtendtellingen (half uur vóór tot twee uur na zonsopgang).

LEVERING H. 1987. Over de herkomst en de trek van bij Castricum geringde Goudhaantjes. *Graspieper* 7: 138-142. – Vangtotaal 1977-85: 1299 (61% ♂♂), doortrekverloop, vetgraad, verschillen tussen sexen.

LEYS H. N. 1987. Enkele aspecten betreffende leeftijd, plaatstrouw en trekbewegingen van Oeverzwaluwen. *Vogeljaar* 35: 154-162. – Uitwerking van de Nederlandse ringgegevens: leeftijd, plaatstrouw, afgelegde afstanden en trekrichtingen.

MAAS F.-J. 1987. Kort verslag van de simultaan zeetrek telling van 30 april – 3 mei 1987. *Sula* 1: 109-111.

PERDECK A. C. 1987. The influence of winter severity on Coot (*Fulica atra*) dispersal. *Vogelwarte* 34: 6-14. – Veel Nederlandse Meerkooten blijven 's winters in het broedgebied.

PLATTEUW M. 1987. Trekbewegingen van Kokmeeuwen *Larus ridibundus* langs de Noordzeekust: oorzaken en achtergronden. *Sula* 1: 29-37. – Gedetailleerde beschrijving van voor- en najaars trek per leeftijdscategorie.

SCHARRINGA C. J. G., VAN DER VLIET F. & VAN 'T HOF I. C. 1987. Atlas van vogeltrek en vogelconcentraties in Noord-Holland. (Rapport) Provinciale Waterstaat Noord-Holland, Haarlem.

Voorkomen van soorten

ALTENBURG W., BUINENBERG-RINSMA J., WILDSCHUT P. & ZIJLSTRA M. 1987. Colonization of a new area by the Marsh Harrier. *Ardea* 75: 213-220. – Kolonisatie van Lauwersmeer is hoogstwaarschijnlijk ingezet door jonge vogels.

ANONYMUS 1987. De Ortolanen *Emberiza hortulana* van het Wells Meer 1982-1986. *Mourik* 13: 109-113.

VAN DEN BERG A. B. 1987. Voorkomen, herkenning en status van flamingo's in Nederland. *Dutch Birding* 9: 2-7.

VAN DEN BRINK B. 1987. Bonte Vliegenvangers op de Noord-Veluwe. *Vogeljaar* 35: 23-32. – Broed- en ringresultaten in 1976-84.

BUISE M. A. 1987. De Steenuil als broedvogel in Oost Zeeuws-Vlaanderen-Oost in 1985. *Steltkluit* 17: 43-44. – Overzicht 1976-85.

HELMICH M. 1987. Inventarisaties van de Roek in Noord-Brabant. Roodborstapuit 5: 40-45. – Aantal nesten in 1970, 1975, 1980 en 1985.

JONKER K. 1987. Foerageerplaatsen van Lepelaars op Texel in 1985. *Graspieper* 7: 44-48.

JONKERS D. A. 1987. Hoe het in 1987 ging met de Ooievaars in Nederland. *Vogeljaar* 35: 328-331. – Tien paren met 18 jongen.

- VAN DER KOLK H. 1987. De groei van een oeverzwaluwkolonie in 1981. Vogeljaar 35: 132. – Toename van het aantal nestgaten van 9 mei tot 2 juni 1981.
- VAN DER KOOIJ H. 1987. De Nederlandse Purperreiger in 1986. Vogeljaar 35: 79-83. – In 1986 c. 265 paren.
- KRAGT L. & VAN DER KOLK H. 1987. De Huiszwaluw in Westen-Holten in 1980-1987. Tureluur 8: 2-3.
- LANJOUW R. 1987. Fluiter: plotselinge aantalstoename. Leunink 14: 107. – In 1987 grote aantallen Fluïters in ZO-Achterhoek.
- LEEFTINK K. 1987. Over het voorkomen van de Patrijs op Schouwen-Duiveland. Sterna 6: 32-33. – Zonder systematische inventarisatie 100 waarnemingen op 80 plaatsen in 1984-86.
- LEYS H. N. 1987. Historie, huidige status en broedbiotoop van de Oeverzwaluw. Vogeljaar 35: 106-113.
- 1987. Inventarisatie van de Oeverzwaluw (*Riparia riparia*) in 1986 in Nederland. Vogeljaar 35: 119-131. – Verspreiding, aantal kolonies, koloniegrootte, expositie koloniewand en populatieverloop in 1963-86. Tergang van de Nederlandse populatie van 25 000 paren in 1963 naar 4000 paren in 1986.
- LOK W. 1987. Inventarisatie stootvogels en uilen. Twirre 10: 90-97. – Aantal paren en broedsucces in Friesland in 1986.
- NIJLAND H. & NIEWOLD F. J. 1987. Korhoenderinventarisatie in 1985. Vogeljaar 35: 309-311. – In 1985 67 ♂♂: 2 in Drenthe, 28 in Overijssel, 5 in Gelderland en 32 in Noord-Brabant.
- OPDAM P., BURGERS J. & MÜSKENS G. 1987. Population trend, reproduction, and pesticides in Dutch Sparrowhawks following the ban on DDT. Ardea 75: 205-212. – Herstel van de Nederlandse populatie na verbod op persistente landbouwvergiften ging

vooraf aan verbetering van het voortplantingsresultaat. Achteruitgang van Sperwer in jaren zestig daarom vermoedelijk een gevolg van verhoogde sterfte onder de volwassen vogels, in plaats van afname van de reproductie.

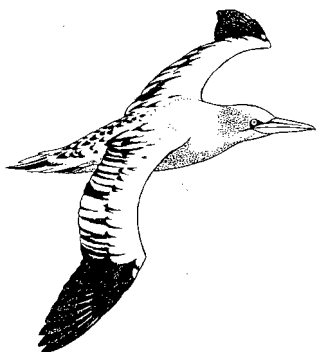
- ROOBBEEK K. 1987. Roodborsttapuit en Paapje in Bergen, NH (1966-1987). Kleine Alk 5: 45-48. – Beide soorten jaarlijks met 5-10 paar aanwezig in natuurreservaten.
- DE RIJK J. 1987. Roerdampen in Nederland van 1500 tot 1800. Vogeljaar 35: 338-339.
- SCHIEKERMANN H. 1987. Boomleeuweriken in het Noord-hollands Duinreservaat. Graspieper 7: 15-17. – Lichte toename van 6-7 paren in 1979 tot 10 paren in 1986.
- TANGER D. & ZOMERDIJK P. 1987. De Gele Kwikstaart in Noord-Holland. Graspieper 7: 127-137. – Hoogste dichtheid (3-5 paren/100 ha) in bouwland met 10% gras en in kleinschalig cultuurland met een afwisseling van bouw- en grasland. Achteruitgang in laatste decennium in graslandgebieden. In 1979-86 3000-3500 paren.
- WOUTERS P. 1987. Het voorkomen van de Bosuil als broedvogel in de Kempen in 1986. Roodborsttapuit 5: 35-39. – Aantal van 64 roepende ♂♂; geschatte aantal 75-80.
- ZOMERDIJK P. & TANGER D. 1987. De Krakeend als broedvogel in Noord-Holland. Graspieper 7: 69-74. – Verspreiding in Noord-Holland. Toegenomen van enkele paren in 1971 tot 300-470 paren in 1980-86. Aantalsontwikkeling Amsterdamse Waterleidingduinen 1970-86.

Gebieden

- ALTENBURG W. & WYMENGA E. 1987. Natuurwetenschappelijk onderzoek voor de evaluatie van het beheersplan Midden-Opsterland. De eerste beheersperiode 1983-1988: ontwikkelingen en aanbevelingen. (Publikatie 16) Directie Beheer Landbouwgronden, Utrecht. – Weidevogelinventarisatie (1300 ha) in 1987, vergelijking met 1984 en 1985, relatie voorkomen weidevogels en gevoerde beheer.
- VAN DEN BOOMEN T. & VAN HUIJSSTEEDEN E. J. 1987. Hekslootpolder: ongekende rijkdom aan stadstrand. Vogeljaar 35: 74-78. – Dichtheden van weidevogels en overwinterende vogels nabij Haarlem.
- BOUDEWIJN T. J. (red.) 1987. Rijkswateren als wetlands. Ecoland, Utrecht. [zie Limosa 62: 107-108]
- BOUDEWIJN T. J., DIRKSEN S. & SLAGER L. K. 1987. Gebruik van het zoute Krammer-Volkerak door watervogels, I. Literatuuronderzoek. Ecoland, Utrecht.
- DIJKSTRA H. & DE VRIES N. 1987. De avifauna van een drietal vloeiveldcomplexen in Z.O. Groningen 1980-1987. Staatsbosbeheer, Utrecht. – Bespreking van vloeivelden bij Blekslage, Ter Apel en Veenhuizerstukken.
- TEN HAAF C., WONDERGEM M., VAN DER KAMP J. & BLOMERT A.-M. 1986. Verslag bewaking Rottumerplaat en Rottumeroog 1984. Staatsbosbeheer, Groningen.
- HARDER J. 1987. Historische en avifaunistische veranderingen in het Laarder Wasmear. Vogeljaar 35: 282-295.

SULA

1987
vol. 1.
no. 1.

CVZ

NSO

- VAN DER HUT R. M. G. 1987. Ontwikkelingen in het broedbestand van twee Zaanse veenweidegebieden, de Reef en het Westzijderveld in de afgelopen 20 jaar. *Graspieper* 7: 84-94.
- JONKERS D. A. 1987. Vogels van de Gooise heidevelden. *Vogeljaar* 35: 259-266.
- 1987. De verloren waarden van het Hilversumsche Waschmeer. *Vogeljaar* 35: 296-301.
- PIERSMA T. (ed.) 1986. Breeding waders in Europe. Wader Study Group Bull. 48 (Suppl.). – Schattingen per land van broedpopulaties van steltlopers met uitgebreide bibliografie.
- SLAGER L. K. & DIRKSEN S. 1987. Gebruik van het zoute Krammer-Volkerak door watervogels, 2. Veldonderzoek in het jaar voor afsluiting. (Rapport) Ecoland, Utrecht.
- TAAPKEN J. 1987. Veranderingen in het Gooi en omstreken gedurende de laatste honderd jaar. *Vogeljaar* 35: 238-246.
- VEEN J. 1987. Vogels van Griend. *Waddenbulletin* 22: 181-184.
- WESSELS H. & BIJLSMA R. G. 1987. Broedvogelinventarisatie Noord-Drenthe en boswachterij Schoonloo 1987. Provinciale Planologische Dienst van Drenthe, Assen. – Verspreiding van alle broedvogels (deels kwantitatief) per km-hok, broedbiologie roofvogels en sommering losse waarnemingen van schaarse vogels over 1982-87.
- DE WIJS R. 1987. Broedvogels in het Naardermeer. *Vogeljaar* 35: 275-280.
- WOETS D. 1987. De ruige schoonheid van De Weerribben. *Vogels* 7 (41): 210-213.
- ZWART F. 1987. Steeds meer broedvogels op Terschelling. *Vogels* 7 (39): 109-112.
- ROOS R. 1987. Vogelstand verandert door zure regen. *Vogels* 7 (41): 197-199.
- SCHUURKES R. & STARMANS P. 1987. Effecten van verzuring op het voorkomen van watervogels in kalkarme oppervlaktewateren. *Vogeljaar* 35: 57-64. – Voorkomen van watervogels in relatie tot zuurgraad, oppervlakte wateren, breedte en structuur van oevervegetatie, omgeving en verstoring. Gebaseerd op 103 wateren, vooral in Noord-Brabant.
- SMIT C. & VISSER G. 1987. Militaire activiteiten en wadvogels. *Waddenbulletin* 22: 132-134.
- VERSTRAEL T. 1986. Effecten van de landbouw op weidevogels, een literatuur-analyse, 2. (Rapport) Vakgroep Milieubiologie, Rijksuniversiteit Leiden, Leiden.
- VLOEDGRAVEN O., JOOSTEN L. & SNELLINK A. 1986. De productiviteit van weidevogels bij intensief graslandgebruik in Waterland. Samenwerkingsverband Werkgroep Jonge Boeren Waterland/ Contact Milieubescherming Noord-Holland, Zaandam. – Weidevogelinventarisaties.
- SLIKKERVEER M. 1987. De effecten van een ruilverkaveling op een pleisterplaats van Goudplevieren in Midden Brabant. *Roodborsttapuit* 6: 115-130. – Omzetting van grasland in maisakkers leidt tot een reductie van aantal pleisterende Goudplevieren.
- VAN WINDEN A., RIJSDIJK G., SCHOTMAN A. & PHILIPPONA J. 1987. Ruimtelijke relaties via vogels in het Strijper-Aagebied gedurende broedtijd en zomer. (RIN-rapport 87/2) Rijksinstituut voor Natuurbeheer, Leersum.

Sterfte

Vogelbescherming en natuurbeheer

- BRANDSMA O. H. 1987. Onderzoek weidevogelbeheer in het reservaatgebied Giethoorn-Waneperveen. (Rapport) Directie Beheer Landbouwgronden, Utrecht.
- BUKER J. B. & WINKELMAN J. E. 1987. Eerste resultaten van een onderzoek naar de broedbiologie en het terreingebruik van de Grutto in relatie tot het graslandbeheer. (Rapport) Directie Beheer Landbouwgronden, Utrecht. – Onderzoek naar de overlevingskansen van gruttokuikens.
- DIRKSEN S. 1987. Oeververdediging en vogels in het Haringvliet. (Rapport) Ecoland, Utrecht.
- GALLACHER H. P. 1987. Kansen voor het Korhoen. *Vogeljaar* 35: 302-308.
- GLAS J., HERMANS J.-W. & MARÉCHAL P. 1987. Hulp geboden: argumenten, ervaringen en praktische wenken bij het scheppen van nestgelegenheid voor de Oeverwaluw (*Riparia riparia*). *Vogeljaar* 35: 163-171.
- MUSTERS C. J. M., PARMENTIER F., POPPELAARS A. J., TER KEURS W. J. & UDO DE HAES H. A. 1986. Factoren die de dichtheid van weidevogels bepalen. (Rapport) Vakgroep Milieubiologie, Rijksuniversiteit Leiden, Leiden. – Hoe zet ik alles tegen alles uit, laat daar SPSS [statistiek-programma] op los en ben dan blij verrast als er een positieve correlatie uitrolt.
- DE BEER R. & JANSEN P. 1987. Verkeersslachtofferonderzoek. *Aythya* 1987(1): 16-26. – Tellingen van februari tot juni 1986 tussen het Gooi en Deventer (75 km).
- BERLEKOM M. 1987. Ook vogels lijden onder zure regen. *Vogels* 7 (37): 23-25. – Door insecten te eten die hun larvale stadium in verzuurd water hebben doorgebracht, kunnen vogels aluminium binnenkrijgen. Dit hoopt zich op in het beendermerg, waardoor de beschikbaarheid van calcium vermindert.
- BERREVOETS C. M. 1987. Vogelsterfte in de Oosterschelde: drie winters vergeleken. *Sula* 1: 44-45. – Tijdens strenge winters 1984/85-1986/87 werden veel dode steltlopers gevonden, vooral Scholeksters (resp. 1500, 5500 en 3100).
- CAMPHUYSEN C. J. 1987. De Nationale Olieslachtoffertellingen van februari 1985 en '86. *Sula* 1: 1-7.
- 1987. Onderzoek naar olieverontreinigingen op het Nederlands deel van de Noordzee door de directie Noordzee, Rijkswaterstaat. *Sula* 1: 73-75. – Overzicht van meldingen van olieverontreinigingen in 1969-juni 1987 (376-1024 per jaar).
- 1987. Stranding van Noordse Stormvogels *Fulmarus glacialis* en (juvenile) Drieteenmeeuwen *Rissa tridactyla* op de Hollandse kust, juli-augustus 1987. *Sula* 1: 77-78.
- ENGELN K. A. M. 1987. Olieslachtoffers in het waddendistrict januari-februari 1987. *Sula* 1: 38-43.
- 1987. Zeevogels op de Waddeneilanden het slachtoffer van lijmachtige substantie. *Sula* 1: 112-113.

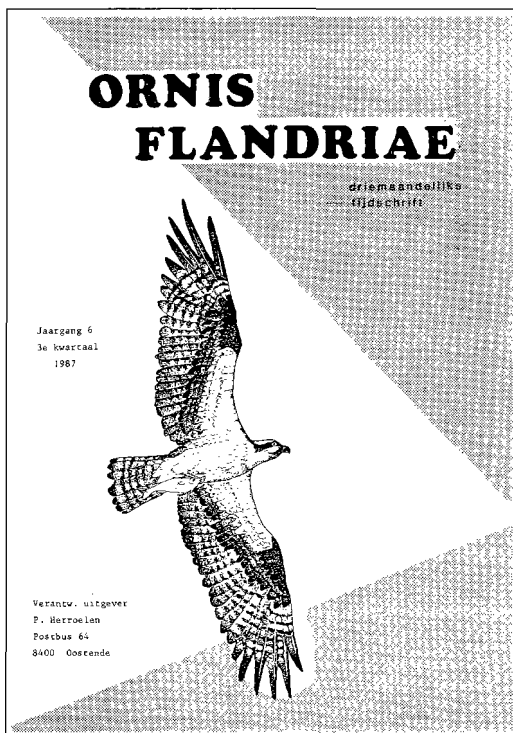
- HART S. 1987. Vogel- en oliestranding op Schouwen en Goeree, 19 november 1987. Sula 1: 112.
- VAN HIJUM E. 1987. Stookolieslachtoffer-onderzoek Friesland 1982-1986. Eigen uitgave, Warns (te bestellen door f 7,50 te storten op postbankrekening 3259204 ten name van E. van Hijum te Warns).
- 1987. Vogelsterfte-onderzoek IJsselmeerkust 1984-1986. Twirre 10: 57-63. – Langs 999 km dijk werden 1875 vogels gevonden. Verdeling naar soorten en doodsoorzaken.
- OUWENEEL G. 1987. Loodvergiftiging bij ganzen. Vogeljaar 35: 84-86.
- PLATTEEUW M. 1987. Olieslachtoffers in Nederland in vroeger tijd: een nieuwe presentatie van oude tellingen. Sula 1: 89-102. – Overzicht over 1947-65.

Voorkomen broedvogels

- BEKHUIS J. & BROUWER P. 1987. Schaarse broedvogels in de Ooyppolder: de situatie tot 1987. Eigen uitgave, Leuth. – Inventarisatie in 1987, vergeleken met gegevens uit 1969-86 (voor zover voorhanden).
- HEIJLIGERS W. 1987. Broedvogels van de Vlietlanden. (Rapport) Natuurmonumenten, 's-Graveland.
- HEIJNEN T. & VAN DER WINDEN J. 1987. Boomvalken boven het Platvoetje, Strabrechtse Heide. Roodborsttapuit 5: 59-61. – Maximaal 18 vogels/dag aanwezig in mei en juli 1986.
- VAN 'T HOLT B. 1987. Bijzondere broedvogels van de Leusderhei (1980-1986). Kruisbek 30: 113-132. – Korhoen, Wulp, Boomleeuwerik, Duinpieper, Paapje, Roodborsttapuit, Tapuit, Geelgors.
- KLEMMANN M. C. M. 1987. De broedvogels van Saarlveld-Gammelke in 1987. Consulentenschap Natuur, Milieu en Faunabeheer, Zwolle. – 2200 ha agrarisch cultuurland met bosjes; kartering van schaarse en zeldzame vogels.
- MABELIS B. 1987. Evaluatie van Gooise broedvogelinventarisaties. Vogeljaar 35: 247-258.
- VAN NOORDEN B. 1988. Heidse Peel. Staatsbosbeheer, Roermond. – Broedvogelinventarisatie 1986.
- REBERGEN B. 1987. Natuurwetenschappelijk onderzoek voor de evaluatie van het beheersplan Terschelling. (Rapport) Directie Beheer Landbouwgronden, Utrecht. – Kartering van weidevogels in 1986 in de Terschellingerpolder (1160 ha); een nestinventarisatie op 40 ha.
- VWG SCHOUWEN-DUIVELAND 1987. Broedvogeloverzicht 1986. Sterna 32: 5-14. – Inventarisatie van 35 gebieden.
- WALTERS J. 1987. Lekwaterinfiltratie in de Amsterdamse Waterleidingduinen. Vogeljaar 35: 65-73. – Aantalsverloop van select aantal soorten over 1964-85 (200 ha).
- VAN DEN BIJTEL H. & KUIPERS J. 1987. Appelvinken in zuidoost Utrecht winter 1985-1986. Kruisbek 30: 55-60.
- BLAAKMAN E. 1987. Blauwe Kiekendieven slaappleatsen winter '86-'87. Duumpje 13(3): 12. – Westelijk Zeeuws-Vlaanderen: maxima van 10-12 in vrouwtjeskleed en 1 ♂ op 14 februari en 11-15 in vrouwtjeskleed en 1 ♂ op 15 maart 1987.
- BOERMAN P. 1987. Invasie van de Middelste Jager, *Stercorarius pomarinus*, in België tijdens het najaar van 1985. Ornis flandriae 6: 33-45. – Ongeveer 640 vogels tussen 1.9.85 en 7.1.86, voornamelijk op 2, 10 en 11.11.
- BROUWER R. 1987. Influx van Scandinavische Ransuilen in Nederland en Engeland. Fitis 23: 59. – 13.11.86: 26 Ransuilen aanwezig aan kop Afsluitdijk bij Den Oever (zie ook Fitis 23: 12-13).
- CAMPHUYSEN C. J. 1987. De Noordse Stormvogel aan de Noordhollandse kust: nu talrijker dan ooit? Graspieper 7: 6-14.
- CORNELISSEN H. 1987. Slaappleatsen van Blauwe Kiekendieven op de Cartierheide, Zuidoost-Brabant. Roodborsttapuit 5: 22-34. – Aantalsverloop (1977/78-1982/83), geslachtsverhouding, herkomst en tijdstip van aankomst op slaappleats.
- COSTERS R. 1987. Opvallende aantallen juveniele Drieteenmeeuwen *Rissa tridactyla* op de Hondsbossche Zeewering in de zomer van 1987. Sula 1: 75-77.
- VAN DIJK J. 1987. Veel Zwarte Zeeëenden *Melanitta nigra* voor de kust van Zuid-Holland in januari-februari 1987. Sula 1: 15-17. – In februari naar schatting 50 000-60 000 op zee tussen Katwijk en IJmuiden.

Voorkomen buiten broedseizoen

- BAPTIST H. & CAMPHUYSEN K. 1987. Concentratie van Zwarte Zeeëenden *Melanitta nigra* voor de Hollandse en Zeeuwse kust, 9-11 maart 1987. Sula 1: 17-18. – Groepen van 15 000 en 20 000 vogels op zee tussen IJmuiden en Noordwijk en nabij Schouwen.

DE IJSVOGEL

**Kontaktblad voor vogelaars
in het Midden – IJsselgebied**

№ I

1987

- DIRKSEN S. 1987. Monitoring van niet-broedvogels in Volkerakmeer en Zoommeer (ZH, NB & ZL). (Rapport) Ecoland, Utrecht.
- EGGENHUIZEN T. 1987. De Kleine Mantelmeeuw in en om Amsterdam. Gierzwaluw 25: 93-96. – Leeftijdsverdeling per twee maanden en plaatsrouw (1984-86).
- DE FRAINE R. 1987. Strandleeuweriken (*Eremophila alpestris*) in ongewone aantallen winter 1986-1987. Ornithologia 6: 47.
- GROOT KOERKAMP G. 1987. De Zwartkopmeeuw langs de IJssel en in Nederland, met een beschouwing over het voorkomen in Noordwest-Europa. IJsvogel 6: 89-117.
- VAN DER HAM N. F. 1987. Zomerkleed Parelduikers *Gavia arctica* voor de Noordhollandse kust. Sula 1: 47-48. – Van half april tot juni is Parelduiker talrijker dan Roodkeelduiker voor de Nederlandse kust.
- HEG D. 1987. De Klapekster *Lanius excubitor* in het Rijk van Nijmegen en omstreken 1960-1986. Mourik 13: 159-166. – Aantal waargenomen vogels per jaar per habitat. Gemiddelde verblijfsduur 161 dagen en gemiddelde grootte winterterritorium 97 ha.
- HEIJNEN T. 1987. Russische Kauwen *Corvus monedula soemmeringii* in Midden en Oost Brabant: een vervolg. Roodborsttapuit 5: 58-59. – In januari 1985-87 respectievelijk 19, 11 en 15% *soemmeringii* (n = 363, 559, 632).
- 1987. Invasie van Strandleeuweriken in Midden en Oost Brabant in de winter van 1986/87. Roodborsttapuit 5: 83-90. – Verspreiding per blok, aantallen (104 waarnemingen, 2200 vogels), wekelijks voorkomen, groepsgrootte, habitat en plaatsrouw.
- KEYL G. 1987. Vogeltellingen langs de kust in 1985 en '86. Sula 1: 8-12.
- KLEMMANN M. 1987. Witte Kwikstaarten-slaapplaats bij

Deurningen. Ficedula 16: 110-114. – Slaapplaats in 300 m² riet: tijdens ochtendtellingen (één uur vóór tot half uur na zonsopgang) op 6, 10 en 15.7 respectievelijk 708, 947 en 1215 vogels.

- LEYS H. N. 1987. Slaapplaatsen van Oeverzwaluwen. Vogeljaar 35: 133-136. – Aantallen en gedrag van Oeverzwaluwen op 2 slaapplaatsen (Knardijk en bij Canisvliet) in 1968-72. Maximale bezetting in augustus, net vóór de wegtrek.
- MAUER K. 1987. Kraanvogels in Zuid-Flevoland. Grauwe Gans 3: 19-21. – 1973-86.
- MULDER T. 1987. Rotganzen in de kop van Noord-Holland. Graspieper 7: 18-27. – Aantallen en terreinkeus.
- OUWENEEL G. L. 1987. Krakeenden in de Haringvlietmonden. Sterna 32: 45-46.
- PIERSMA T. 1987. Ruiende Futen willen rust. Vogels 7 (41): 194-196.
- VAN VELZEN J. A. P. 1987. De Sneeuwgorst in Noord-Holland in 1982 en 1983. Graspieper 7: 124-126. – Waarnemingen per maand, verspreiding, groepsgrootte.
- VISSER T. 1987. Massale Veldduilentrek op 14 november '86. Fitis 23: 12-13. – Zuidwaartse trek met gemiddeld 50 vogels/uur tussen 18u00 en 19u30. Daarna afnemend tot enkele vogels/uur na 22u00 (vgl. Fitis 23: 59).
- DE VRIES O. 1987. Zwarte Sterns in het gebied Wieringen-Den Helder, 1986. Meerkroet 1987 (2): 15-20. – Slaaptrekellingen in aug en sep.
- VOGELZANG F. & STEINHAUS G. H. 1987. Voorkomen van Hop in Nederland in 1971-80. Dutch Birding 9: 170-172. – 134 vogels in januari-juni, 70 vogels juli-december. Verdeling per week en per jaar.

Zeldzaamheden

- BIL W. 1987. Veel Waterrietzangers bij Makkum in zomer van 1986. Dutch Birding 9: 176. – Maten en gewichten van 13 eerstejaars vogels.
- BREEK K. 1987. Vangst van een Kleine Spotvogel in het Kroonslootpark in oktober 1986. Grauwe Gans 3: 8-13.
- VAN DONGEN R.M. & DE ROUW P. W. W. 1987. Kleine Kokmeeuw te IJmuiden in augustus 1985. Dutch Birding 9: 55-59.
- EGGENHUIZEN T. 1987. Rosse Stekelstaartend, een nieuwe soort voor Nederland. Graspieper 7: 101-102.
- HAZEVOET C. J. & VAN IJZENDOORN E.J. 1987. Stellers Eider bij Lelystad in januari 1987. Dutch Birding 9: 118-119.
- DE KNIJFF P. 1987. Opnieuw Kleine Trappen in Nederland. Dutch Birding 9: 119-120.
- VAN DER LINDEN J. 1987. Geringde Reuzenster in Almere in september 1986. Grauwe Gans 3: 14-18. – Geringd op 7.11.86 in ZW-Finland.
- MAUER K. A. & VAN IJZENDOORN E.J. 1987. Terekruiers in Nederland en Europa. Dutch Birding 9: 89-98.
- NUIVER R. & VAN IJZENDOORN E. J. 1987. Alpenheggemussen in Nederland in voorjaar van 1986. Dutch Birding 9: 162-167.
- ONGENAE J.-P. 1987. Over Nijlganzen in Midden-Brabant. Roodborsttapuit 6: 103-104.
- VAN REE L. & VAN DEN BERG A. 1987. Maskergors te

Westerschouwen in november 1986. Dutch Birding 9: 108-113.

VISSER C. & VAN DER WAL C. A. 1987. Ivoormeeuw op Schiermonnikoog in februari 1987. Dutch Birding 9: 60-62.

DE VRIES J. A. 1987. Veldrietzanger ook al in oktober 1982 te Makkum. Dutch Birding 9: 28.

WAARDENBURG P. 1987. Rode Wouw broedde met gering succes. Ficedula 16: 77-79. Nest in Twente in 1987 met drie jongen, waarvan er hoogstens één uitvloog.

Methoden

CUPERUS R. & DE BRUYN G. J. 1987. Statistical impacts on the detection of natural regulation in bird populations on account of census data. Ardea 75: 237-243.

VAN DER HUT R. M. G. 1986. Over de methodiek voor het inventariseren van rietzangvogels. Graspieper 6: 142-158. – Goed onderbouwde aanvulling op het *Handboek voor vogelinventarisatie*, gebaseerd op

onderzoek in de gemeenten Zaanstreek en Oostzaan.

KWAK R., REYRINK L., OPDAM P. & VOS W. 1987. Broedvogeldistricten van Nederland: een ruimtelijke visie op de Nederlandse avifauna. Rijksinstituut voor Natuurbeheer, Leersum. – Bewerking van gegevens van de broedvogelatlas van 1973-77.

DEN OUDEN J. E. 1987. Zeetrekgegevens nader bekeken. Sula 1: 57-65. – Een statistische methode wordt beschreven aan de hand waarvan trektelegegevens kunnen worden gecorrigeerd voor windrichting, windkracht, zicht, bewolking en verdeling van de teluren over de dag.

SCHEFFER M. 1987. An automated method for estimating the number of bird territories from an observation map. Ardea 75: 231-236.

WELLINGA S. M. & DE MEIJER A. H. 1986. Wintervogels in Strijper-Aangebied; een typologische benadering. (Doctoraal verslag) Rijksinstituut voor Natuurbeheer, Leersum/ Universiteit van Amsterdam, Amsterdam.

Rob G. Bijlsma